

ZARZĄDZENIE NR 33/2023/K
WÓJTA GMINY KOCZAŁA

z dnia 28 grudnia 2023 r.

w sprawie systemu zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Koczała.

Na podstawie art. 68 ust. 2 pkt 7 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 z późn.zm.¹⁾) w związku § 13 zarządzenia Nr 30/2018 Wójta Gminy Koczała z dnia 22 czerwca 2018 r. w sprawie systemu kontroli zarządczej w Gminie Koczała zarządzam, co następuje:

§ 1. Dla zapewnienia adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej niniejszym zarządzeniem określam system zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Koczała.

§ 2. 1. Sformułowania i skróty określone w § 2 Zarządzenia Nr 30/2018 Wójta Gminy Koczała z dnia 22 czerwca 2018 r. w sprawie systemu kontroli zarządczej w Gminie Koczała stosuje się odpowiednio.

2. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o:

- 1) ryzyku – należy przez to rozumieć możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało wpływ na realizację założonych celów lub zadań;
- 2) analizie ryzyka – należy przez to rozumieć czynności podjęte w celu zrozumienia charakteru zidentyfikowanego ryzyka, na które narażony jest urząd, na proces ten składa się identyfikacja, oszacowanie i hierarchizacja pojedynczych zdarzeń mogących niekorzystnie wpływać na osiągnięcie określonego celu;
- 3) mechanizmie kontrolnym – należy przez to rozumieć element systemu zarządzania, zasady określone przez przepisy prawa wewnętrznego, instrukcje, procedury, zasady, które mają ograniczyć prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka lub jego skutki;
- 4) oddziaływaniu ryzyka – należy przez to rozumieć możliwe skutki dla urzędu takie jak: straty, koszty, opóźnienia, niekorzystne zdarzenia;
- 5) prawdopodobieństwie – należy przez to rozumieć oszacowane prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia;
- 6) istotności ryzyka – należy przez to rozumieć iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka oraz jego skutków;
- 7) ocenie ryzyka – należy przez to rozumieć proces systematycznej oceny przyczyn, skutków i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka;
- 8) właścicieli ryzyka – należy przez to rozumieć osobę odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem, mającą kompetencje do podjęcia działań zaradczych w stosunku do obszaru, którym zarządza;
- 9) zarządzanie ryzykiem – należy przez to rozumieć podjęte w urzędzie działania mające na celu zmniejszenie ryzyka do poziomu akceptowalnego, obejmującego identyfikowanie i ocenę ryzyka oraz reagowanie na nie.

§ 3. System zarządzania ryzykiem ma na celu zidentyfikowanie ryzyka oraz ograniczenie jego negatywnego oddziaływania, co powinno przyczynić się do efektywnego i racjonalnego osiągania celów i realizacji zadań urzędu.

§ 4. Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez:

- 1) monitorowanie realizacji zadań Urzędu Gminy Koczała;
- 2) identyfikację ryzyka;
- 3) analizę ryzyka;
- 4) reakcję na ryzyko.

§ 5. Monitorowanie realizacji zadań jednostki jest procesem ciągłym i jest realizowany na każdym szczeblu zarządzania w celu bieżącego identyfikowania i rozwiązywania problemów.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 1273, 1407, 1641, 1693 i 1872.

§ 6. 1. Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu ryzyka zagrażającego prawidłowej realizacji celów i zadań ustalanych dla Urzędu Gminy Koczała w Planie działalności na dany rok. Pracownicy urzędu mają prawo zgłaszać swojemu przełożonemu czynniki ryzyka oraz wszelkie odstępstwa od obowiązujących procedur.

2. Podczas identyfikacji ryzyka stosowana jest kategoryzacja. Ustala się następujące kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko finansowe;
- 2) ryzyko dotyczące zasobów ludzkich;
- 3) ryzyko działalności;
- 4) ryzyko zewnętrzne.

3. Przykłady ryzyka występującego w ramach poszczególnych kategorii przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 7. 1. Analizę ryzyk w Urzędzie Gminy Koczała przeprowadza się przy użyciu Karty Analizy Ryzyka, której wzór określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

2. Ocena zidentyfikowanych ryzyk polega na określeniu wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka, a następnie ustaleniu jego istotności.

3. Ustalenie wpływu ryzyka polega na określeniu przewidywanych skutków, jakie będzie miało dla realizacji zadania czy osiągnięcia celów jednostki na dany rok.

4. Do ustalenia wpływu ryzyka używana jest następująca skala ocen:

- 1) wysoki – 3 punkty;
- 2) średni – 2 punkty;
- 3) niski – 1 punkt.

§ 8. 1. Ustalenie prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka polega na określeniu przewidywanej częstotliwości występowania w ciągu roku zdarzenia objętego ryzykiem.

2. Do ustalenia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka używana jest następująca skala ocen:

- 1) wysokie – 3 punkty;
- 2) średnie – 2 punkty;
- 3) niskie – 1 punkt.

3. Zasady ustalania poziomu istotności ryzyka w oparciu o ocenę wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka określone są w załączniku nr 3 do zarządzenia.

§ 9. 1. W oparciu o dokonaną ocenę wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka, ustalany jest poziom istotności ryzyka, który ma wpływ na funkcjonowanie urzędu jako całości i osiągnięcia wyznaczonych celów.

2. Ustala się następujący poziom istotności ryzyka:

- 1) ryzyko poważne, tj. ryzyko którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację pracy jednostki wynosi 6-9 punktów. Stanowi poważne zagrożenie dla działalności urzędu i osiągnięcia założonych celów, wymagane jest natychmiastowe działanie poprzez wprowadzenie skutecznych i efektywnych mechanizmów kontrolnych. Ryzyko to nie powinno być tolerowane;
- 2) ryzyko umiarkowane, tj. ryzyko którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację pracy jednostki wynosi 3-5 punktów. Może wywierać wpływ na działalność urzędu, należy je monitorować i rozważyć potrzebę zastosowania mechanizmów kontrolnych. Za monitorowanie odpowiedzialny jest właściciel ryzyka;
- 3) ryzyko nieznaczne, tj. ryzyko którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację pracy jednostki wynosi 1-2 punkty. Ryzyko akceptowalne, ale należy je monitorować, w miarę potrzeb kontrolować.

§ 10. 1. W stosunku do każdego czynnika ryzyka, które wywołuje ryzyko nieakceptowalne planowane są i wdrażane działania zaradcze.

2. W urzędzie ustala się następujące sposoby postępowania z ryzykiem:

- 1) tolerowanie ryzyka - w przypadku gdy istnieją obiektywne okoliczności w przeciwdziałaniu ryzyku, a także gdy koszty podjętych działań mogą przekroczyć przewidywane korzyści;
- 2) transfer ryzyka - przeniesienie ryzyka na inną organizację np. ubezpieczyciela;
- 3) przeciwdziałanie ryzyku - ustalenie mechanizmów kontrolnych lub wzmoczenie istniejących mechanizmów kontrolnych ograniczających ryzyko do poziomu akceptowalnego;
- 4) przesunięcie w czasie - zaniechanie w danym momencie działań, które rodzą zbyt duże ryzyko.

§ 11. 1. Okresowy przegląd ryzyk obejmuje dokonanie nie rzadziej niż raz w roku przeglądu wszystkich zidentyfikowanych ryzyk celem określenia, czy dane ryzyko uległo zmianie (na korzyść lub niekorzyść jednostki) i czy nie uległa zmianie dokonana uprzednio ocena w zakresie jego istotności.

2. Określenie czy dane ryzyko uległo zmianie, czy nie uległa zmianie dokonana uprzednio ocena w zakresie istotności ryzyka może być dokonane przy tworzeniu karty analizy ryzyka na nowy rok.

§ 12. Identyfikacji i oceny ryzyka oraz ustalenia metody przeciwdziałaniu ryzyku dla urzędu dokonuje zespół w składzie:

- 1) sekretarz gminy – koordynator kontroli zarządczej – przewodniczący zespołu;
- 2) skarbnik gminy – członek zespołu.

§ 13. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WÓJT GMINY KOCZAŁA

Grzegorz Pietrzak

Przykładowe kategorie (obszary)ryzyka

Poniższa tabela przedstawia przykłady ryzyka występującego w ramach poszczególnych kategorii.

Tabela nie określa zamkniętego katalogu ryzyka.

Kategorie ryzyka	
Ryzyko finansowe	
Budżetowe	Związane z planowaniem dochodów i wydatków, dostępnością środków publicznych, dokonywaniem wydatków i pobieraniem dochodów.
Strat majątkowych	Związane ze stratami finansowymi, które mogą być przedmiotem ubezpieczenia, np. ryzyko pożaru, wypadku.
Zamówień publicznych i zlecenia zadań publicznych	Związane z podejmowaniem decyzji oraz udzielaniem zamówień publicznych lub zlecaniem zadań publicznych innym podmiotom, np. ryzyko naruszenia zasad, form lub trybu udzielania zamówień publicznych.
Odpowiedzialności finansowej	Związane z obowiązkiem zapłaty kwot pieniężnych tytułem np. odszkodowań, odsetek ustawowych, kosztów procesowych.
Realizacja programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej	Związane z wystąpieniem nieprawidłowości przy wykorzystaniu środków z Unii Europejskiej.
Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	
Personelu	Związane z liczebnością i kompetencjami pracowników, szkoleniami, wprowadzeniem nowych zadań bez zabezpieczenia kadrowego.
BHP	Związane ze zdrowiem pracowników i wypadkami przy pracy.
Ryzyko działalności	
Regulacji wewnętrznych	Związane z istnieniem i adekwatnością regulacji wewnętrznych
Organizacji i podejmowania decyzji	Związane ze strukturą organizacyjną, organizacją pracy oraz przekazywaniem obowiązków i uprawnień, np. ryzyko nieprecyzyjnie określonych obowiązków, ryzyko braku formalnie powierzonych obowiązków, ryzyko nieodpowiedniej struktury organizacyjnej, ryzyko nieprawidłowo wydanej decyzji, zapewnienie terminowego ogłaszania aktów normatywnych, w tym przepisów prawa miejscowego.
Kontroli funkcjonalnej i samooceny	Związane z funkcjonowaniem systemu kontroli funkcjonalnej, np. ryzyko niedostatecznej kontroli, ryzyko nieskutecznych mechanizmów kontroli.

Informacji	Związane z jakością informacji, na podstawie których podejmowane są decyzje, np. ryzyko braku komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.
Reputacji	Związane z reputacją urzędu, np., ryzyko negatywnych opinii.
Systemów informatycznych	Związane z używanymi w urzędzie systemami i programami informatycznymi oraz ochroną zawartych w nich danych, np. ryzyko awarii, ryzyko udostępnienia danych osobom nieuprawnionym, ryzyko nieuprawnionej modyfikacji danych.
Ryzyko zewnętrzne	
Gospodarcze	Związane z czynnikami ekonomicznymi, np. kursami walut, inflacją.
Środowiska prawnego	Związane ze skomplikowaniem i zmianami prawa oraz niejednolitym orzecznictwem.

KARTA ANALIZY RYZYKA W URZĘDZIE GMINY KOCZAŁA

Lp.	Cel - zadanie	Komórka realizująca zadanie (właściciel ryzyka)	Ryzyko (wraz z podaniem kategorii)	Analiza ryzyka		Poziom istotności ryzyka	Przeciwdziałanie ryzyku
				wpływ	prawdopodobieństwo		
1	2	3	4	5	6	7	8

Zasady wypełniania arkusza

Kolumna	Sposób wypełnienia
1.	Numer kolejny celu lub zadania na dany rok.
2.	Nazwa celu lub zadania na dany rok, powinny być tożsame z tymi zawartymi w Planie działalności na dany rok.

3.	Komórka realizująca zadanie
4.	Wskazanie kategorii ryzyka oraz krótki opis jego natury, np. ryzyko finansowe związane z
5.	Ocena wpływu w skali wysoki - 3 pkt, średni – 2 pkt, niski – 1 pkt.
6.	Ocena prawdopodobieństwa w skali wysokie – 3 pkt, średnie – 2 pkt, niskie – 1 pkt
7.	Poziom istotności ryzyka wynikający z przyznanych ocen prawdopodobieństwa i wpływu wg skali: ryzyko poważne – 6-9 pkt, ryzyko umiarkowane 3-5 pkt, ryzyko nieznaczne – 1-2 pkt.
8.	Wskazanie planowane metody przeciwdziałania ryzyku, np. powierzenie odpowiedzialności wyznaczonemu pracownikowi, bieżący nadzór osoby kierującej referatem.

.....

(data oraz podpisy członków zespołu ds. identyfikacji i oceny ryzyka)

ZATWIERDZAM:

.....

(data i podpis kierownika jednostki)

Zasady ustalania poziomu istotności ryzyka w oparciu o ocenę wpływu i
prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka.

Zasady oceny wpływu ryzyka:

Wpływ	Przestanki
wysoki – 3 pkt	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje uszczerbek mający krytyczny lub bardzo duży wpływ na realizację kluczowych zadań albo osiągnięcie założonych celów – poważny uszczerbek w zakresie jakości wykonywanych zadań, poważna strata finansowa albo na wizerunku. Z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem wiąże się długotrwały i trudny proces przywracania stanu poprzedniego.
średni - 2 pkt	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje znaczącą stratę posiadanych zasobów, ma negatywny wpływ na efektywność działania, jakość wykonywanych zadań, reputację urzędu. Z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem może wiązać się trudny proces przywracania stanu poprzedniego.
niski – 1 pkt	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje niewielką stratę finansową, zakłócenie lub opóźnienie w wykonywaniu zadań. Nie wpływa na reputację urzędu. Skutki zdarzenia można łatwo usunąć.

Zasady oceny stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka:

Prawdopodobieństwo	Przesłanki
wysokie – 3 pkt	Istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się wielokrotnie w ciągu roku.
średnie - 2 pkt	Istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się kilkakrotnie w ciągu roku.
niskie – 1 pkt	Istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się raz w ciągu roku lub nie zdarzy się w ciągu roku.

Poziom istotności ryzyka:

ryzyko poważne 6-9 pkt	Ryzyko o wysokim wpływie oraz wysokim lub średnim prawdopodobieństwie. Ryzyko o średnim wpływie i wysokim prawdopodobieństwie.
ryzyko umiarkowane 3-5 pkt	Ryzyko o wysokim wpływie i niskim prawdopodobieństwie. Ryzyko o średnim wpływie oraz średnim lub niskim prawdopodobieństwie. Ryzyko o niskim wpływie i wysokim prawdopodobieństwie.
ryzyko nieznaczne 1-2 pkt	Ryzyko o niskim wpływie oraz średnim lub niskim prawdopodobieństwie.